

**SECTION 8
CRIMINAL PROCESS AND CRIMINALISTICS;
JUDICIAL EXPERTISE; OPERATIONAL-BROADCASTING ACTIVITY**

**СЕКЦІЯ 8
КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА;
СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ**

DOI: <http://www.doi.org/10.21272/legalhorizons.2019.i16.p:87>

**ОРГАНІЗОВАНІ ЗЛОЧИННІ ГРУПИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ**

*Пилипенко Єгор Сергійович,
Навчально-науковий інститут права,
Сумський державний університет*

Організована злочинність в сучасній Україні є одним з найбільш небезпечних соціальних явищ, що представляє серйозну загрозу безпеці держави і суспільства. Вона проникла в усі сфери життєдіяльності країни, повністю охопила галузі і регіони, завдає колосальної економічної шкоди. Наявність організованої злочинності підриває довіру до влади і основним принципам державного управління, перешкоджає чесній конкуренції, ускладнює державний розвиток, загрожує національній безпеці, демократичним інститутам і моральним засадам суспільства.

У сучасних умовах зберігаються тенденції зростання організованої злочинності, спостерігається поява нових форм і тісний зв'язок лідерів кримінальних груп з корумпованими державними чиновниками. При цьому підвищена суспільна небезпека цього соціального явища, крім інших чинників, полягає в тому, що на відміну від звичайної злочинності організована злочинність не ховається від влади, а, навпаки, протиставляє себе їй.

Разом з тим, ця глобальна проблема має свої специфічні характеристики, що визначаються регіональними особливостями, які проявляються в залежності від соціально-економічного розвитку, демографічного стану певного регіону, національного менталітету, культурних, історичних традицій.

Автор вважає, що терміном «організована злочинність» слід позначати цілісну сукупність організованих злочинів, оскільки саме окремі злочини можуть бути груповими, організованими. У ряді загального, особливого і одиничного вона займає проміжне місце, відображаючи в собі риси як загального (злочинність), так і одиничного (злочину).

У представлений роботі автор дослідив специфіку криміногенної ситуації в Україні. Було розглянуто передумови формування організованої злочинності на теренах України. Автор дав визначення терміну «організована злочинна група» та оцінив її вплив на соціально-економічний розвиток держави. У статті висвітлені сфери впливу організованих злочинних груп, досліджені методи та перспективи вирішення основних проблем.

Ключові слова: організовані злочинні групи, корупція, силове підприємництво, Україна, тіньова економіка, мафія.

Pylypenko Ye.S. Organized crime and its influence on the state's socio-economic development.

In modern Ukraine, organized crime is one of the most dangerous social phenomena and this, in turn, is a serious state and society threat. It causes enormous economic damage, has effected all states life spheres and, has embraced industries and regions. Organized crime undermines confidence in both authorities and basic public administration principles. It also impedes fair rivalry and complicates development of the state; threaten not only national security, but also democratic institutions and the moral principles of society.

Today the tendency of organized crime is continue growing, there is a close connection between criminal groups leaders and public officials. At the same time, apart from other factors, the increased social danger of this phenomenon lies on the fact that unlike the ordinary crime, organized crime doesn't try to hide from authority, but, on the contrary, opposes itself to it.

At the same time, this global problem has its own specific characteristics. They are determined by regional features, which reveal themselves in dependence on socio-economic development, demographic status of a certain region, national mentality, cultural and historical traditions.

The author believes that the term "organized crime" should be denoted to the whole set of organized crime, as the individual crimes could be organized. Between general, special and individuals it takes an intermediate position, reflecting the features of both general (crime) and individual (crime).

In this work the author has examined the crime specific in Ukraine. The preconditions for the organized crime formation were considered. The author has succeeded in defining "organized crime group" and assessing its impact on the state's socio-economic development. The article covers not only the organized crime spheres of influence, but also the methods and perspectives of solving the main problems.

Key words: organized crime groups, corruption, power entrepreneurship, Ukraine, shadow economy, mafia.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день світ потерпає від проблеми боротьби зі злочинністю. Кожна держава має свої, індивідуальні методи боротьби, свої засоби, джерела, уповноважених суб'єктів на здійснення захисних дій. Нині, в Україні тема організованих злочинних угруповань на чолі з авторитетними покровителями – одна із найпопулярніших в соціальній полеміці. Загострює проблему ліквідація підрозділів по боротьбі з організованою злочинністю Міністерства внутрішніх справ України, що обумовлює необхідність мобілізації всіх наявних ресурсів і підвищення ефективності правоохоронної діяльності на основі розробки і використання нових підходів в боротьбі з організованою злочинністю.

На думку автора, держава і суспільство ще не виробили по відношенню до організованої злочинності підходу, що свідчить про абсолютну обізнаність її суті, передумов і наслідків. Не визначені механізми боротьби з нею, адекватні рівню її небезпеки.

Викладені обставини підтверджують необхідність подальшого дослідження всіх аспектів організованої злочинності, аналізу як кримінально-правових, так і кримінологічних ознак ОЗУ, а також актуальність теми цього дослідження і вибір її автором.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми стану злочинності та виявлення тенденцій її розвитку є постійним об'єктом дослідження провідних учених-кримінологів як нашої країни, так і їх іноземних колег. Я вважаю, необхідно відзначити роботи таких вчених, як: О. М. Бандурки, А.І. Боргова, В.Н. Кудрявцевої, Н.Ф. Кузнецова, В.В. Лунєєва, Г.М. Миньковського, В.А. Номоконова, В.С., А.Т. Репецького, Ю.М. Антоняна, С.С. Босколова, С.В. Ванюшкіна, Е.А. Галактіонова, Г.М. Геворгяна та інших відомих вчених.

Роботи зазначених авторів мають, безумовно, важливе наукове і практичне значення, однак не вичерпують всіх аспектів даної національної проблеми. По ряду проблем висловлені спірні судження. Є питання, які потребують подальшого вивчення, більш глибокого осмислення і наукового опрацювання.

Цілі статті. Мета дослідження полягає в комплексному вивченні сучасної регіональної організованої злочинності і розробці ефективних заходів протидії цьому соціальному явищу як на регіональному, так і на державному рівні.

Виклад основного матеріалу. З кожним роком Україна розбудовує свою, нову державу – приймаючи необхідні нормативно-правові акти, у законний спосіб обираючи владу. У кримінальному

світі відбуваються симетричні процеси: обрання «вождів», трактувальників законів, третейських суддів тощо. Ось і з'являються ті, хто неминуче повинен був з'явитися.

У наш час масштаби організованої злочинності та її корумповані взаємозв'язки з політичною владою – вражають. Їх – в якості гарантів - знайдеш чи не у кожній масштабній угоді. Вони "вирішують питання" на найвищому рівні, залишаючись при цьому у тіні.

Кримінальні тенденції останнім часом набирають великих обертів, погрожуючи в найближчому майбутньому підкорити собі світ, у якому основою є буква закону, відвойовуючи у нього територію, настирливо просочуючись в наше світле законослухняне сьогодні.

Розкладання соціалістичних форм господарювання і державного управління та спроби будівництва ринкової економіки народжують нові, на перший погляд несподівані і непередбачені теоретичними моделями інститути і форми життя. Одним з центральних, якщо не головним, явищем стало в 90-х рр. "силове підприємництво" [1].

Згідно В.В. Волкову, «силове підприємництво» - це реакція на кризу держави і входження його у ринкові механізми. Силове підприємництво можна визначити як набір рішень і стратегій, що дозволяють на постійній основі конвертувати організовану силу в грошовий дохід або інші блага, які мають ринкову цінність.

Основний ресурс даного явища - організована сила, а основна функція пов'язана з "силовим партнерством". Таким чином, категорія силового підприємництва дозволяє, з одного боку, аналітично відокремити його від інших типів бізнесу (або злочинності), а, з іншого боку, - об'єднати на основі подібних функцій і практик різні або навіть протилежні інстанції організованого насильства.

Силове партнерство 90-х отримало «друге дихання» після рекету кінця 80-х, а як інститут почало формуватися в 1987-1988 рр. в результаті перетворення епізодичного вимагання в регулярний рекет.

Нелегальне походження частини капіталів підприємців "першої хвилі", що сягає корінням в радянську тіньову економіку, робило їх відносини з правоохоронними органами небажаними, а їх самих - більш уразливими. Однак, незважаючи на легальність перших кооперативів і товариств, державні органи охорони правопорядку ще не розглядали їх як повноправних об'єктів захисту - багато в чому завдяки моральному неприйнятті такого поняття, як «приватне підприємництво». У такій ситуації альтернативні групи, які

пропонували охорону від загроз, які вони ж і створювали, швидко знайшли собі прибуткову область на зростаючому приватному ринку [2].

Кооператори і дрібні торговці стали об'єктом тих, хто до того займався вибиванням карткових боргів або рекетом-охороною тіньового і нелегального бізнесу. Разом з тим формувалися і нові спільноти, почали отримувати дохід з продажів (спочатку уявних) охоронних послуг дрібним підприємцям.

Ще одним фактором, який породив попит на силових партнерів, з'явився високий ризик підприємництва, як фізичний, так і економічний, викликаний неповерненням боргів, недотриманням контрактів і численними формами шахрайства.

Незважаючи на те, що силові партнери, представлені злочинними угрупованнями, були домінуючою силою, їх діяльність обмежувалася не тільки правоохоронними органами, скільки економічними параметрами. Іншими словами, данина повинна бути економічно раціональною, що не збільшує витрати фірми лише в межах, але залишає фірмі кошти на розвиток.

Спочатку силові партнери, як і звичайні фірми, були зацікавлені у великих одноразових доходах, що отримуються будь-яким способом, включаючи невиконання контракту і неповернення кредиту, так звані "кидки". Звідси виникає необхідність "розборок", які різко збільшували витрати. Для них вигідніше стало створювати сприятливі економічні умови підконтрольним фірмам, зниження рівня насильства і підвищення контролю за дотриманням загальних правил гри.

Те, що для силових партнерів має форму данини, для опікуваних фірм виступає як трансакційні витрати. Трансакційні витрати являють собою витрати, пов'язані з доступом до ресурсів, передачею, специфікацією і захистом прав власності, укладенням і обслуговуванням ділових відносин. Вони складають інституційний аспект функціонування ринку [3].

У нормальних умовах такі витрати являють собою виплати державі за ряд суспільних благ і послуг (безпека, арбітраж, законотворчість), що створюють умови для підприємницької діяльності.

Все частіше експерти не безпідставно відзначають, що відбувається відродження старої тенденції, характерної для 90-х років ХХ століття, - стійкого зрощування чиновників і криміналітету. На допомогу цьому симбіозу виступає корупція - одна з найпопулярніших тем в українській політичній полеміці.

Сицилійський письменник Джузеппе Фава так характеризує основні криміногенні детермінанти, що лежать в основі формування організованої злочинності: «Основна причина існування мафії - в

безпросвітній бідноті і злиднях, що збирає воедино неграмотність і хвороба, марновірство і святенництво, відсталість і насильство ... Коріння мафії - злидні, але її каталізатор - гонитва за багатством, брудним багатством» [4, с 70].

Перехід від індивідуальних актів злочинної поведінки до організованої злочинної діяльності характеризується тими ж причинно-наслідковими ланцюжками, що і перехід від найпростіших видів економічної діяльності до розвинених схем підприємницької діяльності в умовах ринкової економіки: в обох випадках з метою забезпечення максимальної ефективності - максимум прибутку при мінімумі ризику - виробляються все більш складні схеми діяльності, віддаляють процес виникнення задуму і постановки завдань загального характеру: структури організованих злочинних формувань стають схожими на структури великих корпорацій [5, с 33].

Хочу відмітити, що організована злочинність властива не будь-якому суспільству, для її виникнення необхідні особливі соціально-економічні та політичні умови.

По-перше, організована злочинність пов'язана з міграційними процесами: кримінологами був відзначений стійкий етнічний характер процесів детермінації організованої злочинності, їх зв'язок з хвилями масової еміграції певних народів. Для прикладу, в кінці XIX - на початку XX століття в США в основному діяли ірландські угруповання, які змінилися єврейськими (в результаті масової еміграції періоду Першої світової війни і соціальних перетворень в Росії), а пізніше італійськими; в сучасний період обличчя американської організованої злочинності також визначається емігрантами нової хвилі: євреями з країн колишнього СРСР (так звана «російська» організована злочинність), кубинцями і іншими латиноамериканцями. Виражений етнічний характер має і європейська організована злочинність.

По-друге, серед причин появи організованої злочинності називається нерозвиненість певних державних інститутів. Доречний буде приклад становлення сицилійської мафії, яке стало можливим тому, що ця організація надала підприємцям можливість забезпечити гарантоване виконання торгових угод, захист їх економічних інтересів, заповнила існуючі недоліки державної системи правосуддя і регулювання економічної діяльності; при цьому вказується, що підприємці зверталися до мафії за заступництвом самі, з доброї волі, а не в результаті вимагання.

Особливу актуальність має загроза криміналізації суспільних відносин, що формуються в процесі реформування соціально-

політичного устрою та економічної діяльності. Незаконна (кримінальна) економіка - це специфічний спосіб господарювання, при якому певна, відносно невелика група осіб отримує надприбутки, доходи від кримінальної діяльності, використовуючи з цією метою недоліки і прогалини в законі. Незаконна поведінка суб'єктів підприємництва стає умовою їх існування [6].

Таким чином, зрощення організованої злочинності та тіньової економіки носить дві спрямованості. Представники тіньової економіки використовують організовані злочинні угруповання для вирішення своїх економічних завдань. Організована злочинність використовує ділків нелегальної економіки для:

- фінансування грошових коштів, отриманих від кримінальних видів діяльності, в законний бізнес;
- фінансування організованих злочинних угруповань.

Аналізуючи становлення і формування організованої злочинності на просторах колишнього радянського союзу необхідно звернути увагу на той факт, що командно-адміністративна система управління призвела до розбалансування економіки, зменшення контролю за мірою праці і споживання. Саме негативний наслідок даного процесу проявився в широко розвиненому дефіциті і, як логічний наслідок, створення нелегального ринку товарів і послуг, вигідних організаторам нелегального бізнесу [7]. Що стало причиною розвитку тіньової економіки, яка і послужила основою організованої злочинності в нашій країні?

Я вважаю, що причиною розвитку тіньової економіки стали суттєві соціально-економічні зміни, пов'язані з перетворенням економіки і політичного життя держави, які наклали свій відбиток на динаміку і орієнтацію кримінальних процесів в економіці. На тлі просування нових господарських форм відбулося зменшення державного контролю за економічними перетвореннями в державі і неузгодженість в діяльності правоохоронних органів. В результаті чого відбулася поява і зміцнення великого числа кримінальних формувань, підживлюючим середовищем для яких була тіньова економіка і кримінальне отримання прибутку, відмивання злочинних доходів.

Таким чином, зрощення кримінального підприємництва з легальною економікою призвело до використання в законному підприємстві кримінальних методів конкуренції і форм взаємовідносин між товаровиробниками. Дана обставина привела до того, що законне підприємництво значною мірою криміналізувалося.

Організована злочинність набуває і реалізує в комерційній сфері діяльності свої оновлені якості. Різниця між «традиційною» злочинністю і організованою полягала в тому, що організована злочинність проникаючи починає відігравати суттєву роль в системі соціальних, правових, фінансових та економічних відносин цієї сфери бізнесу. Іншими словами, організована злочинність набуває якість системної злочинності.

На сьогоднішній день організована злочинність в Україні не зникла: частково колишні «гангстери» перетворилися в «шанованих» бізнесменів, частково - були відсторонені від масштабних справ чиновниками та спецслужбами. Тепер саме представники силових структур пропонують те, що раніше пропонували організовані злочинні угруповання: захист, стягнення боргів та надання внутрішньої інформації [8].

Також, очевидно, що для багатьох авторитетів участь в організованій злочинності стало засобом швидкого підвищення соціального статусу в межах одного покоління.

Але багато в чому ОЗУ стали жертвами власного успіху. Прагнучи захопити контроль над певними сегментами легального ринку і капіталізувати доходи, отримані від охоронної та іншої протизаконної діяльності, ОЗУ і їх лідери самі стали об'єктами впливу жорстких імперативів ринкової економіки. Ті ОЗУ, які не змогли адаптуватися до легальної економіки, зберегли свій статус злочинного угруповання - втратили колишній вплив, а ті, які пішли по шляху перерозподілення прав власності на користь економічних суб'єктів, активно використовували можливості легальних форм власності і уклали неформальний пакт з регіональними властями, - по суті, перестали існувати як ОЗУ.

Переорієнтація на легальний бізнес супроводжується залученням кадрів з державних правоохоронних органів і спеціальних служб для охорони власності, а також найманням юристів для правового оформлення діяльності або вирішення майнових суперечок. У міру того як лідери економічно успішних ОПГ розвивали відносини з законною владою і інтегрувалися в легальний бізнес, члени середнього і нижчого ланок угруповань ставали непотрібними. Багато з них тепер поповнюють ряди звичайної, неорганізованої злочинності. Цей процес можна назвати вертикальної дезінтеграцією. Якщо в середині 1990-х років молоді люди, схильні до насильства і ризику, приїхавши до великих міст, мали можливість стати учасниками організацій з жорсткою дисципліною і постійним джерелом доходу, то до 2000 року ці можливості практично вичерпали себе. В результаті, суспільство все

частіше стикається з іншого роду небезпекою - зростанням жорстоких злочинів (пограбувань, вуличного насильства), що здійснюються невеликими групами, часто супроводжуються тяжкими тілесними ушкодженнями або вбивствами. Якщо жертвами ОЗУ були в основному самі учасники угруповань, а також їх «колеги» - комерсанти і чиновники, то жертвами неорганізованої злочинності стають прості громадяни. На даному етапі саме дрібні неорганізовані групи, а також ОЗУ, які зберегли традиційну кримінальну орієнтацію, повинні стати основним об'єктом діяльності правоохоронних органів.

Дане соціально-правове явище існувало на всіх етапах становлення і розвитку будь-якої держави, воно нерозривно пов'язане з суспільством, і повністю викоринити злочинність неможливо. Однак це не означає, що зі злочинністю не слід боротися - навпаки - необхідно вживати ефективних заходів з протидії злочинній діяльності, забезпечуючи дотримання прав і законних інтересів громадян держави.

Можна сказати, що основними шляхами боротьби з організованою злочинністю є подолання негативних явищ в економіці, політиці, соціальній сфері та правоохоронної діяльності на всеукраїнському рівні. Для цього необхідне створення і реалізація програм щодо протидії організованій злочинності, розрахованих на довгострокову перспективу.

Серйозною проблемою виступає те, що для свого існування злочинне формування має підтримувати тісний зв'язок з інститутами зовнішнього світу з метою розвитку і підвищення рівня ефективності своєї діяльності. Тому сучасна організована злочинність характеризується стрімким проникненням в усі сфери життя суспільства. Завданням сучасних організованих злочинних угруповань є проникнення і закріплення в сфері економіки, а саме влиття в органи управління та керівництва великими підприємствами і фірмами. Дана обставина сприяє виникненню і становленню тіньової економіки, яка характеризується наявністю кримінальних методів конкуренції і форм взаємовідносин між підприємствами. А це, в свою чергу, призводить до значної криміналізації підприємницької діяльності.

До всього іншого необхідно враховувати прорахунки органів державної влади в економічних реформах, колізії у Законах України, що послугувало створенню сприятливих умов для великомасштабного нарощування кримінального капіталу шляхом активного впровадження злочинних угруповань в незаконну підприємницьку діяльність, переважно в такі

галузі, де можна було отримати надвисокий прибуток. Це, перш за все, кредитно-банківська сфера, видобуток і переробка корисних копалин, металургійна та хімічна промисловість. Шахрайства в цих сферах служать фінансовим підживленням для злочинних організацій, забезпечуючи їх життєдіяльність. При цьому необхідно зазначити, що однією з головних цілей злочинного угруповання є кримінальний контроль над окремими сферами зовнішньоекономічної діяльності та банківською системою держави, переведення державного і приватного майна у власність злочинної організації, а також створення сприятливих умов для отримання і використання в своїх цілях прибутку, отриманого злочинним шляхом. У системі, все це в значній мірі сприяє ослабленню української економіки, яка в даний час знаходиться у важкому стані.

Необхідно вжити додаткових зусиль, спрямованих на удосконалення механізмів взаємодії з іноземними державами і міжнародними організаціями з питань протидії організованій злочинності. Основними напрямками міжнародного співробітництва повинні стати: зближення основ законодавства, взаємодія в правоохоронній сфері, партнерська допомога.

Звичайно, протидія організованій злочинності є набагато складнішим завданням, ніж боротьба з загальнокримінальною злочинністю. Найчастіше організована злочинність володіє ресурсами (людськими, фінансовими, політичними), тотожними з доступними правоохоронним органам. Зважаючи на це потрібно розуміти, що не існує і не може існувати методів, що дозволяють в короткі терміни добитися значних успіхів в боротьбі з організованою злочинністю.

По-перше, стратегічними завданнями боротьби з організованою злочинністю, крім ліквідації основних організованих злочинних формувань і відшкодування збитку від їх діяльності, є усунення причин і умов, що сприяють формуванню злочинного співтовариства, ускладнення втягнення у злочинну діяльність нових осіб та поширення сфери впливу криміналу [9].

Хочу відзначити, що важливу роль у функціонуванні організованої злочинності відіграє саме мотивація злочинної поведінки. Як правило, в злочинне співтовариство потрапляють найбільш уразливі групи громадян, що не мають стабільного доходу, а також особи з обмеженими фінансовими можливостями. Організовані злочинні угруповання надають таким особам фінансову підтримку від участі у протиправній діяльності злочинної організації. Тому підтримка держави в наданні соціальної допомоги у працевлаштуванні осіб, які перебувають у скрутному фінансовому становищі

дійсно необхідна. Також особливій уваги заслуговує зростаюче покоління. Пріоритетним завданням держави повинно бути надання якісної освіти та формування правильних моральних орієнтирів у молоді. Ця тема дуже актуальна на сучасному етапі розвитку нашої країни. Звідси, слід зробити висновок, що одним із заходів попередження організованої злочинності є державна підтримка соціально вразливих верств населення, надання їм робочих місць і підвищення рівня зайнятості в цілому, а також підвищення рівня освіти молоді з метою правильного вибору життєвого шляху.

В боротьбі з існуючими організованими злочинними формуваннями правоохоронні органи прагнуть в першу чергу до їх роз'єднання. Крім реагування на вчинені злочини і виявлення їх безпосередніх виконавців, основним завданням є встановлення особистості лідерів злочинних формувань і притягнення їх до відповідальності (у законний спосіб). Для цього може використовуватися, в тому числі, сприяння менш небезпечних членів злочинних угруповань, яким в обмін на співпрацю з правоохоронними органами значно пом'якшуються терміни покарання.

По-друге, важливими складовими заходами у боротьбі з організованою злочинністю є фінансовий контроль, спрямований на ускладнення виробництва операцій з легалізації злочинних доходів, використання злочинних капіталів, і антикорупційні заходи, спрямовані на очищення правоохоронних органів та інших державних структур від осіб, які сприяють організованим злочинним формуванням.

Ще один момент, який я не можу не відзначити, є недостатня ступінь довіри громадянського суспільства до органів державної влади, низький рівень правових знань населення і, як наслідок, його соціальної активності. У купі це породжує не тільки слабке виконання законів та інших норм, а й гальмує розвиток в суспільстві, як правової культури, так і правової відповідальності. Як наслідок цього, знижений правовий імунітет спричиняє відсутність масового неприйняття до проявів організованої злочинності. Забезпечення постійного інформування населення про хід боротьби з нею в країні, пропаганда політики держави на посилення боротьби з усіма формами злочинності, впровадження спеціальних освітніх програм повинні сприяти формуванню нетерпимого ставлення суспільства до злочинних проявів, зростанню довіри до інститутів влади.

Висновки. Отже, організована злочинність є найнебезпечнішою формою злочинності і являє собою протиправну діяльність, яка здійснюється злочинними формуваннями, що мають свою

структуру та ієрархію, базуються на матеріальній і фінансовій засадах, а також встановлення контактів з корумпованими чиновниками державного апарату влади з метою незаконного збагачення і нагромадження капіталу. Високий рівень соціальної небезпеки організованої злочинності полягає в тому, що вона виступає своєрідним бар'єром проведення соціальних і економічних реформ держави, що обумовлює нарощування криміналізації всіх сфер життєдіяльності суспільства.

Вирішення такої проблеми, як організована злочинність є пріоритетним завданням правоохоронних органів будь-якої суверенної держави.

Протидія проявам організованої злочинності в Україні на сучасному етапі передбачає розробку і реалізацію комплексу спеціальних загально-організаційних, попереджувальних і кримінально-правових заходів.

Література:

1. Волков В. В. СИЛОВОЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО В СОВРЕМЕННОЙ РОССИИ [Електронний ресурс] / Вадим Викторович Волков // Социологические исследования, № 1 – Режим доступу до ресурсу: http://ecsocman.hse.ru/data/166/896/1217/00-2_volkov.pdf.
2. Карышев В. Записки "бандитского адвоката": закулисная жизнь братвы глазами "защитника мафии". М.: Центрполиграф, 1998. С. 30-40.
3. North D. Institutions, Institutional Changes and Economic Performance. Cambridge University Press, 1990.
4. Агапов П. В. Организованная преступная деятельность и ее характеристика как социально-правового явления / П. В. Агапов // Известия высших учебных заведений. Правоведение. – 2009. – № 2. – С. 64-71
5. Легенченко, Н. А. Организованная преступность: факторы, влияющие на ее существование и воспроизводство / Н. А. Легенченко // Вестник Академии МВД Республики Беларусь. – 2010. – № 2. – С. 32-34.
6. Зеленецкий В.С. Общая теория борьбы с преступностью. Концептуальные основы. – Харьков: Основа, 1994. – 321 с
7. Ames E. and Papp R. The Birth and Death of Taxes: A Hypothesis // The Journal of Economic History, 1977. Vol. XXXVII. March. P. 166-167.
8. Литвак О.М. Державний вплив на злочинність: Кримінологічно-правове дослідження. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 280 с.
9. Корчинський О. Воры в законе Украины: их 27, и никто не сидит [Електронний ресурс] / Александр Корчинський // Сегодня. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.segodnya.ua/lifestyle/fun/deda-hasana-vzyali-v-moment-prileta-putina-740554.html>.